

По-важни фрагменти от Медицински стандарт по „Здравни грижи“

Съгласно Закона за лечебните заведения медицинският стандарт регламентира набор от правила, норми и изисквания към лечебните заведения и към медицинските и другите специалисти, които работят в тях.

До настоящия момент не е утвърждаван медицински стандарт по „Здравни грижи“. В някои медицински стандарти по отделни медицински специалности е определен минимален брой специалисти по здравни грижи, правени са опити да се регламентират и специфични здравни грижи, осъществявани от медицински сестри, акушерки, медицински лаборанти, рентгенови лаборанти, но по субективни причини те не са ставали част от правната рамка в системата на здравеопазването.

В **Глава I** на стандарта са посочени основните характеристики на медицинската дейност „Здравни грижи“. Систематизирани са професионалните дейности, които се оказват от съответния медицински специалист, а именно медицинска сестра, акушерка, медицински лаборант, рентгенов лаборант, рехабилитатор, масажист (с увредено зрение).

В **Глава II** е дефинирана изискуемата професионална компетентност, определени са изисквания към професионалната етика и професионалното общуване, подробно определени в Кодекса за професионална етика на специалистите по здравни грижи.

В **Глава III** са дефинирани изискванията за осъществяване на дейността по здравни грижи. Нормативно се регламентират основните групи дейности, които специалистите по здравни грижи осъществяват:

- предоставяне и събиране на здравна информация;
- промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите;
- медицински и здравни грижи и дейности;
- ресоциализация, реадаптация и ранна рехабилитация.

Потребностите от здравни грижи на пациентите се определят чрез оценка на тяхната зависимост, категоризирана в четири степени – първа степен – пациентът е независим в удовлетворяването на основните жизнени потребности; втора степен – пациентът е ограничен в удовлетворяването на основните жизнени потребности; трета степен – пациентът е зависим при удовлетворяването на основните жизнени потребности, тъй като е с ограничена автономност; четвърта степен – пациентът е изцяло зависим при удовлетворяването на основните жизнени потребности.

В същата глава III са изброени и дейностите, които специалистите по здравни грижи осъществяват, като са разделени на две категории: самостоятелно или по назначение на лекар.

В съдържанието на **Глава IV** са определени изискванията за осигуреност с медицински персонал, осъществяващ професионална дейност по здравни грижи:

A) Структури на лечебните заведения с легла:

1. За структури с **интензивни легла** в структура за интензивно лечение от II или III ниво на компетентност, необходимият брой медицински сестри се определя в съотношение 1 медицинска сестра на 2 легла при 24-часов непрекъснат режим на грижа.

2. За структури с **педиатрични легла**, необходимият брой медицински сестри се определя в съотношение 1 медицинска сестра на 6 легла при 24-часов непрекъснат режим на грижа.

3. За структури с **терапевтични легла** по медицинските специалности „Вътрешни болести“, „Гастроентерология“, „Ендокринология и болести на обмяната“, „Кардиология“, „Нефрология“, „Ревматология“, „Пневмология и фтизиатрия“, „Клинична алергология“, „Клинична имунология“, „Клинична токсикология“, „Клинична хематология“, „Инфекциозни болести“, „Нервни болести“, „Кожни и венерически болести“, „Медицинска онкология“, „Лъчелечение“ и „Нуклеарна медицина“, необходимият брой медицински сестри се определя в съотношение 1 медицинска сестра на 9 легла при 24-часов непрекъснат режим на грижа.

4. За структури с **хирургични легла**, необходимият брой медицински сестри, в т.ч. за осигуряване на оперативната дейност, се определя в съотношение 1 медицинска сестра на 7 обслужвани пациенти/фактически използвани легла при 24-часов непрекъснат режим на грижа.

5. За структури с **легла за физиотерапия и рехабилитация**, необходимият минимален брой медицински сестри се определя в съотношение 1 медицинска сестра на 15 легла при 24-часов непрекъснат режим на грижа. Необходимият минимален брой рехабилитатори се определя в съотношение 1 рехабилитатор на 5 легла на смяна.

Аналогично е определен изискуемият брой медицински сестри във всички други структури с легла на лечебните заведения, както и този на рентгенови лаборанти, рехабилитатори и др. медицински специалисти.

Планират се и по 1 медицинска сестра/друг специалист по здравни грижи с ръководни функции за всяка структура.

Б) Структури без легла:

(спешно отделение; отделение по трансфузионна хематология и др.): не по-малко от 20 % от броя, определен за съответните специалисти по здравни грижи за болнични структури с легла.

В) Лечебни заведения за извънболнична помощ

1. В амбулатории за първична медицинска помощ (индивидуална/групова практика за първична медицинска помощ): Препоръчително е при обслужване на над 1500 души от 1 лекар и в отдалечени и труднодостъпни населени места в екипа да участва 1 или повече специалисти по здравни грижи – медицинска сестра/акушерка.

2. В амбулатории за специализирана медицинска помощ (индивидуална/групова практика за специализирана медицинска помощ, медицински център, медико-дентален център, дентален център, диагностично-консултативен център) техният брой се определя в съответствие с нуждите на осъществяваната медицинска дейност.

3. Препоръчително е специализираните медицински дейности в извънболничната помощ да се осъществяват от екип, включващ лекар специалист и медицинска сестра, с изключение на специализираните медицински дейности по акушерство и гинекология, които да се осъществяват от екип, включващ лекар специалист по акушерство и гинекология и акушерка.

4. Към медицинските, медико-денталните, денталните и диагностично-консултативните центрове с разкрити легла за наблюдение и лечение до 48 часа се осигурява минимален брой

медицински сестри в съотношение 1 медицинска сестра на 10 обслужвани пациенти/фактически използвани легла при 24-часов непрекъснат режим на грижа.

Определен е и изискуемият брой рентгенови лаборанти, медицински лаборанти и др.

Г) Център за психично здраве; Център за кожно-венерически заболявания; Комплексен онкологичен център; Дом за медико-социални грижи за пълнолетни лица; Хоспис:

3.1. Изисквания за осигуреност с медицински сестри:

3.1.1. Необходимият брой медицински сестри в стационарните структури се определя индивидуално за всяка структура въз основа на броя на обслужваните пациенти в клиниката/отделението.

Дейността на медицинските сестри се подпомага от здравни асистенти. До 20 % от необходимия брой медицински сестри е допустимо да се допълни от съответния брой здравни асистенти с документ за завършено професионално обучение.

За всяка болнична структура се определя и 1 щатна бройка за старша медицинска сестра.

Определени са и изисквания за осигуреност с акушерки, рентгенови лаборанти и медицински лаборанти, рехабилитатори.

Д) Други лечебни заведения

1. Центрове за спешна медицинска помощ: въз основа на определената щатна численост и броя и вида на спешните екипи (реанимационни, лекарски, долекарски, стационарни и диспечерски), в състава на които участват специалисти по здравни грижи, съгласно Правилника за устройството и дейността на център за спешна медицинска помощ и медицински стандарт „Спешна медицина“.

2. Център за трансфузионна хематология; Център за комплексно обслужване на деца с увреждания и хронични заболявания; Диализен център; Тъканна банка: въз основа на конкретните нужди на лечебното заведение, приложимите медицински стандарти и друга приложима нормативна уредба.

Лечебните заведения привеждат дейността си в съответствие с тази наредба в срок до една година от влизането ѝ в сила.

Правен експерт: Марина Гинева